Archives and Records Custodians Symposium i RootsTech: FamilySearch aktivnosti

Lea Kasabašić Meštrić

U ožujku je u Salt Lake Cityju, u organizaciji FamilySearch i Crkve Isusa Krista svetaca posljednjih dana, održana međunarodna genealoška konferencija *RootsTech*. Događaj je okupio nekoliko tisuća sudionika, a tijekom trodnevnog programa predstavljena su predavanja više od stotinu stručnjaka iz područja genealogije, genetike, arhivistike, povijesti i srodnih disciplina. Posebna pozornost bila je posvećena suvremenim tehnološkim inovacijama u području genealogije. Program je uključivao i prijenose u stvarnom vremenu, čime je osigurana dostupnost predavanja široj javnosti putem internetskih platformi.[1] U okviru konferencije održan je i jednodnevni *Archives and Records Custodians Symposium*, namijenjen prvenstveno arhivistima i drugim stručnjacima koji se bave obradom i očuvanjem dokumenata od ključne važnosti za ostvarivanje prava te za istraživanje povijesti pojedinaca i obitelji. Na simpoziju, a kasnije i u glavnom programu konferencije, sudjelovalo je više stotina arhivista i drugih stručnjaka iz cijeloga svijeta. Hrvatski predstavnici uključeni su u europsku arhivsku grupu te su sudjelovali u radnim sastancima i zajedničkim aktivnostima s kolegama iz Albanije, Austrije, Crne Gore, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Ukrajine i drugih zemalja.

RootsTech konferencija

Iako je bio organiziran u sklopu konferencije *RootsTech,* simpozij *Archives and Records Custodians* započeo je dva dana ranije, 4. ožujka, svečanim domjenkom namijenjenim upoznavanju sudionika s kolegama iz cijeloga svijeta te s članovima osoblja organizacije FamilySearch. Svakoj je grupi bila dodijeljena kontakt osoba iz organizacijskog tima, koja je bila zadužena za pružanje logističke podrške, odgovaranje na upite te koordinaciju aktivnosti izvan službenog programa konferencije, s ciljem što učinkovitijeg korištenja vremena provedenog u Salt Lake Cityju. Nakon pozdravnih govora voditelja odjela unutar FamilySearcha, sudionicima je organiziran obilazak FamilySearch knjižnice. U uvodnom dijelu obilaska sudionici su upoznati s poviješću knjižnice, njezinom organizacijskom strukturom i načinom rada. Za razliku od tradicionalnih knjižničnih ustanova, FamilySearch knjižnica funkcionira primarno kao genealoški istraživački centar otvoren široj javnosti. Posjetitelji mogu samostalno, ili uz stručnu pomoć zaposlenika, pristupiti digitalnim resursima te provoditi istraživanja. Knjižnični fond obuhvaća građu iz različitih dijelova svijeta, uključujući i materijale iz Hrvatske. Uz knjige dostupni su i mikrofilmovi te povijesne karte. Posebno zanimljiv segment obilaska bio je prikaz rada digitalizacijskog laboratorija, u kojem deseci volontera sudjeluju u snimanju, provjeri cjelovitosti snimljenih materijala i transkripciji knjižne građe. Sudionicima je ponuđena i mogućnost uključivanja u volonterske projekte. Dio polaznika odlučio je dio slobodnog vremena posvetiti radu u pučkoj kuhinji te sudjelovanju u pakiranju humanitarnih paketa namijenjenih socijalno ugroženim skupinama. Na samome završetku konferencije delegacije su održale sastanke s predstavnicima vodstva organizacije FamilySearch, tijekom kojih se raspravljalo o mogućnostima suradnje i potencijalnim zajedničkim projektima u budućnosti.

Izlaganja u okviru *Archives and Records Custodians Symposium* bila su tematski povezana kroz nekoliko ključnih područja. Središnja se misao odnosila na složen odnos, a često i nesrazmjer, između potrebe za očuvanjem podataka i zahtjeva za njihovom dostupnošću javnosti. Uz to, naglašena su pitanja zakonodavne regulative u području upravljanja dokumentima i osobnim podacima, kao i izazovi koji proizlaze iz regionalnih specifičnosti. Posebna pozornost posvećena je zakonodavstvu i etičkim pitanjima koja se odnose na nacionalne manjine i etničke zajednice. Diskutirane su i mogućnosti koje donosi brzi razvoj tehnologije, uz isticanje važnosti ljudske kontrole u procesima oblikovanja i upravljanja dokumentima. Simpozij je otvoren panelom pod nazivom *Navigating Privacy in Archives: Best Practices for Protecting Personal Data*, na kojem su arhivisti i stručnjaci iz srodnih disciplina predstavili svoja iskustva, izazove, etičke dileme i tehnološka ograničenja uvjetovana institucionalnim praksama, društvenim kontekstom i zakonodavnim okvirima svojih zemalja. U zaključku je istaknuto kako su zaštita osobnih podataka pojedinaca i obitelji, s jedne strane, te interes javnosti za pristup dokumentima, s druge strane, podjednako važni ciljevi arhivske struke. Rasprava se pritom nadovezala i na ulogu suvremenih tehnologija, posebice umjetne inteligencije, u upravljanju dokumentima. Istaknuto je da umjetna inteligencija značajno olakšava arhivistima izvršavanje zadataka poput označavanja, transkripcije i korištenja dokumenata, no naglašena je i nužnost ljudske kontrole nad tehnološkim

1 Predavanja su dostupna na https://www.familysearch.org/en/rootstech/ i https://www.familysearch.org/en/rootstech/events/archives-and-records-custodians-symposium-arc.

procesima. Panelisti su bili dr. Regalado Trota Jose (Sveučilište Santo Tomas, Filipini), Thiago Lima Nicodemo (Javni arhiv Savezne države São Paulo), Leslie Weir (Kanadska knjižnica i arhiv), Brenda Mamvura (Nacionalni arhiv Zimbabvea) te Steve Nickle (FamilySearch).

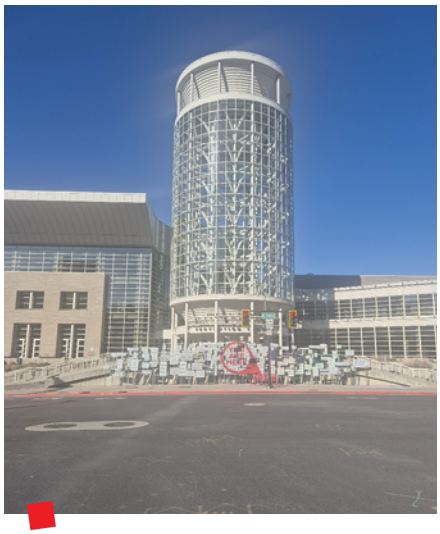
Tijekom dana održano je nekoliko predavanja. Prvo izlaganje održao je Thomas Mark Nelson (FamilySearch), otvorivši sesiju temom zaštite i očuvanja zapisa. U okviru predavanja *Records at Risk!* iznio je iskustva stečena tijekom rada na akviziciji arhivske građe u Africi. Posebno je naglasio važnost digitalizacije, pohrane i zaštite zapisa. Budući da generacije koje su tradiciju prenosile usmenim putem postupno nestaju, organizacije poput FamilySearcha nastoje očuvati te tradicije i zapise kako bi bili dostupni budućim naraštajima. Predavanje *Leveraging Partnerships, Artificial Intelligence (AI), and Community Engagement to Improve Discoverability of Records* zajednički su predstavili Jill Reilly (Državna uprava za arhive i dokumentaciju SAD-a) i Ian James (FamilySearch). Tom su prilikom prikazane tehnologije koje FamilySearch primjenjuje u procesima transkripcije dokumenata, kao i projekt usmjeren na interpretaciju i analizu zapisa uz potporu umjetne inteligencije. Sljedeće izlaganje, *AI Breakthroughs and What They Mean for Archives*, održali su Andrew Gold i Jon Morrey (FamilySearch). Autori su predstavili mogućnosti primjene umjetne inteligencije u arhivističkom kontekstu, s posebnim naglaskom na unapređenje dostupnosti i obrade arhivske građe. Predavanje *Meeting the Needs of Records Custodians: FamilySearch Future Direction* održali su Jim Ericson, Orvill S. Paller i Dave Wilkes. Predavači su izložili iskustva FamilySearcha u prikupljanju, obradi i pohrani dokumenata na globalnoj razini, pri čemu su posebno istaknuli važnost izrade sigurnosnih kopija zapisa radi osiguravanja njihova očuvanja i javne dostupnosti. Program je zaključen izlaganjem *Heritage Unveiled: The Role of Records in Connecting People to Their Ancestors and Identity*, koje su zajednički održali Ryan Parker (FamilySearch) i Valerie Villalobos. U izlaganju je naglašena uloga arhivskih zapisa u procesu povezivanja pojedinaca s vlastitim precima te u oblikovanju osobnog i kolektivnog identiteta.

Konferencija RootsTech službeno je započela 6. ožujka u Salt Palace konferencijskom centru. Tijekom trodnevnog programa više od stotinu genealoga, arhivista, povjesničara i drugih stručnjaka održalo je niz predavanja, koja su obuhvatila različite tematske cjeline. Među najznačajnijim temama istaknule su se: primjena umjetne inteligencije u genealogiji, doprinos DNA istraživanja genealoškim istraživanjima, analize specifičnih društvenih skupina poput zatvorenika u Australiji ili europskih doseljenika u Sjedinjenim Američkim Državama, istraživanje obiteljskih povijesti u pojedinim državama te upotreba digitalnih alata poput onih FamilySearcha i Ancestryja. Organizatori su predavanja klasificirali prema stupnju složenosti, što je sudionicima omogućilo oblikovanje personaliziranog rasporeda u skladu s razinom njihova predznanja. Važno je naglasiti da, barem u odnosu na područje naše regije, nije bilo predavača niti izlaganja posvećenih specifičnim istraživanjima ili korištenju regionalne građe. Međutim, taj je nedostatak djelomično ublažen univerzalnošću metoda istraživanja i problematikama koje su bile predstavljene. Dr. Adine Newman, specijalistice za genealogiju židovskih obitelji i genetičku genealogiju, *Jewish Genealogy 101,* izložila je metodologiju vlastitih istraživanja i izvore kojima se pritom koristi. Iako su pojedini izvori u dostupniji u Sjedinjenim Američkim Državama nego u našoj regiji, predavanje je bilo od značajne vrijednosti jer je pružilo uvid u istraživačke postupke primjenjive i u lokalnom kontekstu.

Svakodnevno su se održavale i opće (generalne) sesije u velikoj dvorani Expo Halla. Izlaganja su bila tematski usmjerena na ovogodišnji središnji motiv *Discover* (*Otkrij*) koji naglašava važnost potrage za vlastitim precima te poticanje pojedinaca na bilježenje i očuvanje obiteljske povijesti. U tom su kontekstu svoja izlaganja održali govornici iz različitih društvenih i profesionalnih krugova, među kojima su bili Stephen Rockwood (FamilySearch), Rachel Platten (pjevačica i motivacijska govornica), Ndaba Thembekile Mandela (unuk Nelsona Mandele), Tara Davis-Woodhall i Hunter Woodhall (olimpijski sportaši), kao i jedan od vođa Crkve Isusa Krista svetaca posljednjih dana, Neil L. Andersen.

Izložbeni dio konferencije (*Expo Hall*) obuhvatio je niz štandova velikih brendova i sponzora, među kojima se ističu Ancestry, MyHeritage, Storied, Transcribus i FamilyTree DNA. Na tim su štandovima volontirali stručni suradnici koji su sudionicima odgovarali na upite te pružali tehničku pomoć, primjerice pri izradi korisničkih profila na mrežnoj stranici FamilySearch. Uz prisutnost vodećih tehnoloških tvrtki iz područja genealogije, na izložbi su sudjelovale i brojne manje udruge i genealogijska društva, koja su nudila specijalizirane usluge istraživanja obiteljskih povijesti. Također su bili zastupljeni i obrtnici koji su predstavljali vlastite rukotvorine, čime je program dobio dodatnu kulturnu dimenziju. Posebno zanimljiv segment činili su štandovi udruga koje se bave rekonstrukcijom života i bitaka iz razdoblja Američkog građanskog rata, a istodobno provode i genealogijska istraživanja usmjerena na praćenje predaka iz tog povijesnog razdoblja.

Konferencija je nadišla okvire stručnog usavršavanja i prijenosa znanja. Ostvareni kontakti i profesionalne veze omogućili su pokretanje novih projekata te unijeli dodatna znanja i iskustva koja će obogatiti rad našega arhiva. ■

Salt Palace konferencijski centar